

श्री.जयदिप डाकरे सर

श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सातवी (14 डिसेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

१२. सलाम-नमस्ते !

दुसऱ्या दिवशी सकाळी सगळी कागदपत्रं घेऊन तो ऑफिसात आला. मी त्याला थोडा वेळ थांबायला सांगितलं. सगळी कागदपत्रं नीट तपासून पाहिली आणि नंतर त्याला पन्नास हजारांचा चेक लिहून दिला. त्याच्या चेहऱ्यावर आश्चर्य होतं. “मॅडम, तुमच्याकडून एवढे पैसे मिळतील असं मला वाटलंच नव्हतं. तुम्ही माझ्या संकटात आपलं माणूस समजून मदतीला धावून आला आहात.”

हे असलं बोलणं मी सहसा फारसं मनावर घेत नाही. जेव्हा कधी मी गरजूंना मदत करते तेव्हा ते मला असं काहीतरी म्हणतातच; पण एकदा त्यांची गरज भागली, संकटातून मुक्तता झाली, की ते बोलण्याचेही कष्ट घेत नाहीत. असेच काही दिवस लोटले. ऑपरेशन व्यवस्थित पार पडल्याचा निरोप शेखनं आमच्या ऑफिसात ठेवला होता. त्यानंतर बरेच दिवस त्याच्याकडून काहीच बातमी कळली नाही. आमचंही त्याच्याकडे काही काम निघालं नव्हतं.

एक दिवस सकाळच्या वेळी मी ऑफिसात पाऊल टाकलं आणि रिसेप्शन काउंटरपाशी शेख थांबलेला मला दिसला. त्याच्याबरोबर चार वर्षांची छोटी मुलगीपण होती. तिच्या अंगात साधाच सुती फ्रॉक होता; पण झालरी, बटणं वगैरे लावून सुरेख शिवलेला होता. तिच्या केसांना भरपूर तेल लावून चापूनचोपून एक पोनीटेल बांधली होती.

ऑनलाईन टेस्ट

वाचा व समजून घ्या.

आमची जिल्हा परिषद शाळा

चला, चर्चा करूया.

- वरील उदाहरणात सरिताबेन, आयेशा व मीनाक्षी यांतील प्रत्येकीने नफा काढून न घेता स्वतःच्या गुंतवणुकीत मिळवला, तर पुढच्या वर्षासाठी त्यांच्या गुंतवणुकीचे प्रमाण काढा.

सरावसंच 39

- सुरेश आणि रमेश यांनी 144000 रुपये 4:5 या प्रमाणात गुंतवून एक भूखंड खरेदी केला. काही वर्षांनी तो विकून त्यांना 20% नफा मिळाला, तर प्रत्येकाला किती नफा मिळाला ?
- विराट व सम्राट यांनी अनुक्रमे 50000 रुपये व 120000 रुपये गुंतवून व्यवसाय चालू केला. या व्यवसायात त्यांना 20% तोटा झाला. तर प्रत्येकाला किती तोटा झाला ?
- श्वेता, पियुष आणि नचिकेत या तिघांनी मिळून सोलापुरी चादर व टॉवेल विकण्याचा व्यवसाय 80000 रुपये गुंतवून सुरू केला. त्यांपैकी श्वेताचे भांडवल 30000 रुपये होते व पियुषचे भांडवल 12000 रुपये होते. त्यांना वर्षाखेरीस 24% नफा झाला, तर नचिकेतची भागीदारी किती होती ? नचिकेतला मिळालेल्या नफ्याची रक्कम किती ?
- अ व ब यांनी मिळालेला 24500 रुपये नफा 3:7 या प्रमाणात वाटून घेतला. प्रत्येकाने आपल्याला मिळालेल्या नफ्यापैकी 2% रक्कम सैनिक कल्याण निधीला दिली, तर प्रत्येकाने किती रक्कम निधीसाठी दिली ?
- 5*. जया, सीमा, निखिल आणि निलेश यांनी व्यवसायासाठी 3:4:7:6 या प्रमाणात 360000 रुपयांची भागीदारी केली. तर जयाचे भांडवल किती रुपये होते ? त्यांना या व्यवहारात 12% नफा झाला. तर निखिलच्या वाट्याला किती रुपये मिळतील ?

वाचा व समजून घ्या .

Let's discuss.

In the above example, if Saritaben, Meenakshi and Ayesha all add their profit to the capital, find out the proportions of their shares in the capital during the following year.

Practice Set 39

- Suresh and Ramesh together invested 144000 rupees in the ratio 4:5 and bought a plot of land. After some years they sold it at a profit of 20%. What is the profit each of them got?
- Virat and Samrat together invested 50000 and 120000 rupees to start a business. They suffered a loss of 20%. How much loss did each of them incur?
- Shweta, Piyush and Nachiket together invested 80000 rupees and started a business of selling sheets and towels from Solapur. Shweta's share of the capital was 30000 rupees and Piyush's 12000. At the end of the year they had made a profit of 24%. What was Nachiket's investment and what was his share of the profit?
- A and B shared a profit of 24500 rupees in the proportion 3:7. Each of them gave 2% of his share of the profit to the Soldiers' Welfare Fund. What was the actual amount given to the Fund by each of them?
- * Jaya, Seema, Nikhil and Neelesh put in altogether 360000 rupees to form a partnership, with their investments being in the proportion 3:4:7:6. What was Jaya's actual share in the capital? They made a profit of 12%. How much profit did Nikhil make ?

understand.

Language Study

Auxiliary Verb : Be

● 'Be + main verb (v + -ing)' shows that the action is/was not complete; it goes on. This is known as the **progressive** or **continuous** tense.

Present Progressive be + main verb (v + -ing)	Past Progressive be + main verb (v + -ing)
I am writing.	I was writing.
You are reading.	You were reading.
They are playing.	They were playing.
She is singing.	She was singing.

Auxiliary Verb : Have

● 'Have + main verb (v + -ed /-en)' shows that the action about which we are talking now is / was complete. This is known as the **perfect** tense.

Present Perfect have / has + main verb (v + -ed /-en)	Past Perfect had + main verb (v + -ed /-en)
I have seen the film.	I had seen the film.
He has passed the examination.	He had passed the examination.
They have gone back.	They had gone back.

Many verbs have separate forms for the past and the perfect. For example, the past and perfect of the verb 'see' is 'saw' and 'seen' respectively.

Note some more examples given alongside and keep adding to the table. Look up the forms in a good dictionary.

Verb	Past	Perfect
see	saw	seen
do	did	done
go	went	gone
write	wrote	written
sing	sang	sung

TOW

Two minutes of Oral Work

1. Try to think of as many words ending in '-ing' as possible within two minutes.
2. Select any ten of the words ending in '-ing' that you have come up with. Try to make a meaningful sentence using one or more of them, till you have a sentence for all ten words. Do it within two minutes. Write down the sentences.

understand.

८. आदर्श राज्यकर्ता

माहित आहे का तुम्हांला ?

महात्मा जोतीराव फुले यांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांवर सन १८६९ मध्ये एक पोवाडा केला. त्याचा काही भाग येथे दिला आहे.

॥ शिवाचा गजर जयनामाचा झेंडा रोविला ॥
॥ क्षेत्र्याचा मेळा मावळ्याचा शिकार खेळला ॥
माते पार्वी ठेवी डोई गर्व नाही काडीचा ।
आशिर्वाद घेई आईचा ॥
आलाबला घेई आवडता होतो जिजीचा ।
पवाडा गातो शिवाजीचा ॥
कुळवाडी - धूषण पवाडा गातो भोसल्याचा ।
छत्रपती शिवाजीचा ॥३॥

लोकमान्य टिळकांनी शिवजयंती उत्सवाच्या माध्यमातून राष्ट्रीय जागृती केली. शिवचरित्राची महती सांगणारे पुस्तक लाला लजपतराय यांनी लिहिलेले आहे. तमीळ काव्याचे पितामह सुब्रमण्यम् भारती यांनी शिवाजी महाराज हे आपल्या सहकान्यांना

उद्देशून बोलत आहेत, असा प्रसंग कल्पून काव्यरचना केली आहे. विश्वकवी रवींद्रनाथ टागोर यांनी महाराजांवर एक दीर्घ कविता लिहिली आहे. महाराजांच्या राज्यसाधनेच्या प्रयत्नांकडे ते 'थोर ध्येयसाधनेचे प्रयत्न' म्हणून पाहतात. सर जदुनाथ सरकार यांनी 'शिवाजी अँड हिज टाईम्स' या ग्रंथात छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कार्याचा गौरव केला आहे. पं.जवाहरलाल नेहरू यांनी महाराजांबद्दल असे म्हटले आहे की, 'महाराज हे केवळ महाराष्ट्राचेच नव्हते, तर ते सान्या राष्ट्राचे होते... त्यांचे आपल्या देशावर फार प्रेम होते आणि मानवी सद्गुणांचे ते साक्षात प्रतीक होते.' भारतातील सर्व भाषांमध्ये महाराजांची प्रेरणा आणि आदर्श सांगणारे साहित्य निर्माण झालेले आहे.

शिवाजी महाराजांची ही स्वराज्यकार्याची आणि त्यांचे सुराज्यात रूपांतर करण्याची प्रेरणा भावी पिढ्यांनाही आदर्श राहिल. शिवाजी महाराज एक थोर राष्ट्रपुरुष होते.

स्वाध्याय

१. पाठ्यात शोधून लिहा.

- (१) शिवाजी महाराजांच्या आयुष्यातील जोखमीचे प्रसंग कोणते होते ?
- (२) शिवाजी महाराजांच्या आग्रा सुटकेप्रसंगी जोखीम पत्करणारे कोण ?
- (३) रोहिडखोऱ्यांच्या देशमुखास शिवाजी महाराजांनी कोणती ताकीद दिली ?
- (४) शिवाजी महाराजांची कोणती प्रेरणा भावी पिढ्यांना आदर्श राहिल ?

२. लिहिता द्या.

- (१) रयतेचे नुकसान होऊ नये म्हणून शिवरायांनी सैनिकांना कोणती ताकीद दिली ?
- (२) शिवाजी महाराजांचे धार्मिक धोरण सहिष्णू होते, हे कोणत्या बाबींवरून दिसून येते ?

- (३) शिवाजी महाराजांचे लष्करविषयक धोरण स्पष्ट करा.

३. एका शब्दात लिहा.

- (१) स्वराज्याच्या आरंभातील महत्त्वाचा अधिकारी -
- (२) शिवाजी महाराजांवर काव्य रचणारा तमीळ कवी -
- (३) बुंदेलखंडात स्वतंत्र राज्य निर्माण करणारा -
- (४) पोवाड्याद्वारे शिवाजी महाराजांची महती सांगणारे -

उपक्रम

- (१) अडचणीच्या वेळी मित्राला केलेल्या मदतीचे वर्गात कथन करा.
- (२) व्यक्तीच्या नावावरून असलेली गावे, शहरे यांची यादी तयार करा.

ऑनलाईन टेस्ट

६. नैसर्गिक प्रदेश

- ☞ उष्ण वाळवंटी प्रदेशांत पशुपालन करतात.
- ☞ वाळवंटी प्रदेशातील लोकांचे जीवन भटक्या स्वरूपाचे असते.
- ☞ गवताळ प्रदेशांत मांसभक्षक प्राणी आढळतात.

हे नेहमी लक्षात ठेवा.

नैसर्गिक साधनसंपत्तीवर केवळ मानवाचेच जीवन अवलंबून नसते, तर पृथ्वीवरील सर्वच सजीव त्यावर अवलंबून असतात. नैसर्गिक प्रदेशातील साधनसंपत्तीचा वापर करताना आपण आपल्याबरोबरच इतर सजीवांचादेखील विचार करणे आवश्यक आहे, तरच 'वसुधैव कुटुंबकम्' ही कल्पना प्रत्यक्षात येऊ शकेल.

माहीत आहे का तुम्हांला ?

पृथ्वीवरील एकूण वाळवंटांपैकी साधारण पंचवीस टक्के वाळवंटे वाळूची असतात. उरलेली वाळवंटे माळरानांसारखी कातळांनी, छोट्या छोट्या दगडांनी किंवा गोट्यांनी व्यापलेली असतात. काही वाळवंटांमध्ये उंच डोंगर किंवा चित्रविचित्र आकारांच्या कातळांचे सुळके असतात. आपल्या देशातील लडाख किंवा अमेरिकेतील अॅरिझोना येथील वाळवंटे या प्रकारची आहेत.

वाळवंटावरून वाहणारे वेगवान वारे तेथील वाळू उचलून त्यांच्या टेकड्या तयार करतात. यांनाच इंग्रजीत 'ड्यून्स' (Dunes) म्हणतात. काही ड्यून्स २०० मीटर उंची ही गाठतात. या टेकड्या एका जागी स्थिर न राहता वाऱ्यामुळे हळूहळू सरकत राहतात. काही वेळेस या टेकड्यांखाली गावेही गाडली जातात.

वाचा समजून घ्या.

11. पेशीरचना आणि सूक्ष्मजीव

पेशींचे मोजमाप व निरीक्षण

(Measurement and observation of cells)

अॅन्टोन ल्युवेन्हॉक यांनी 1673 मध्ये विविध भिंगे एकत्र करून सूक्ष्मदर्शक हे उपकरण तयार केले व जीवाणू, आदिजीव यांच्या जिवंत पेशींचे सर्वप्रथम निरीक्षण केले.

पेशी अत्यंत सूक्ष्म असतात. नुसत्या उघड्या डोळ्यांनी त्या आपल्याला दिसत नाहीत. पेशींच्या आकारमानाचे मोजमाप मायक्रोमीटर आणि नॅनोमीटर या एककांचा वापर करून केले जाते. पेशीनिरीक्षणासाठी संयुक्त सूक्ष्मदर्शकाचा वापर केला जातो, ज्यामध्ये भिंगामुळे काचपट्टीवरील वस्तू कित्येक पटीने मोठी दिसते.

11.2 संयुक्त सूक्ष्मदर्शक

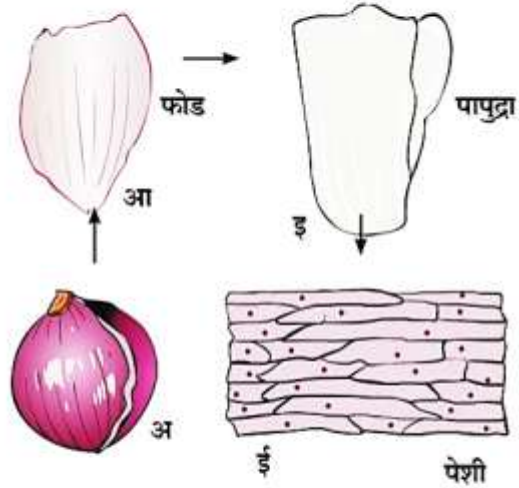
1 सेंटिमीटर = ... मिलिमीटर, 1 मिलिमीटर = 1000 मायक्रोमीटर, 1 मायक्रोमीटर = 1000 नॅनोमीटर

करून पाहूया.

कांद्याची एक फोड घेऊन त्याच्या खोलगट भागात असणारा पातळ पापुद्रा चिमट्याने अलगद वेगळा करा व तो काचपट्टीवर घ्या. त्यावर पाण्याचा थेंब टाका. (हे करताना पापुद्र्यास घडी पडणार नाही याची काळजी घ्या). यावर आयोडिनच्या / इओसिनच्या विरल द्रावणाचा एक थेंब टाका व संयुक्त सूक्ष्मदर्शकाच्या 10 x भिंगाखाली निरीक्षण करा. तत्पूर्वी पापुद्र्यावर आच्छादन काच ठेवायला विसरू नका.

वरीलप्रमाणेच कृती करून वनस्पतींच्या विविध भागांवरील पेशींचे, जसे-पाने, खोडाची साल, मूलाग्रे, इत्यादींचे निरीक्षण करा. मागील इयत्तेत तुम्ही पाण्यातील अमीबा, पॅरामेशिअम यांचे असे निरीक्षण केले आहेच.

11.3 संयुक्त सूक्ष्मदर्शकातून दिसणाऱ्या कांद्याच्या पेशी

सांगा पाहू

तुम्ही निरीक्षण केलेल्या विविध पेशी एकसारख्याच आहेत का? त्यांची रचना कशी आहे? आकार कसे आहेत?

पुस्तक माझा मित्र

ग्रंथालयातील संदर्भ पुस्तकांच्या आधारे सर्वात मोठी, सर्वात लहान अशी पेशींविषयी वैशिष्ट्यपूर्ण माहिती मिळवा.

वाचा व प्रश्न तयार करा.

11. Cell Structure and Micro-organisms

Measurement and observation of cells

In 1673, Anton van Leeuwenhoek assembled various lenses to construct a microscope. He was the first to observe live bacterial and protozoan cells under the microscope.

Cells are extremely minute in size. We cannot see cells with the naked eye. Micrometre and nanometre are the units used for measuring their sizes. The compound microscope is used for observing cells. An object on a glass slide magnified many times by the lenses of this microscope.

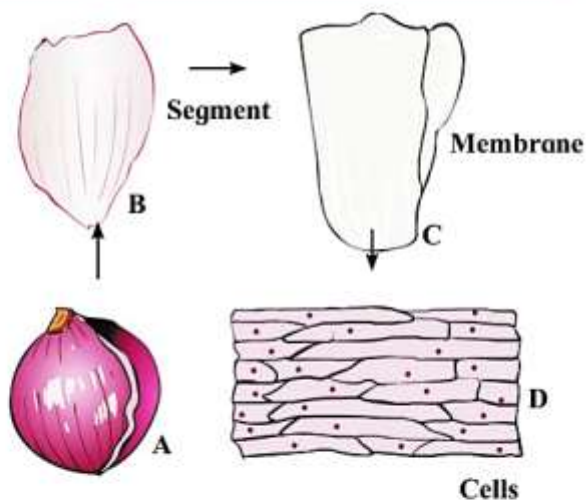
11.2 Compound microscope

1 centimetre = ... millimetres, 1 millimetre = 1000 micrometres,
1 micrometre (or micron) = 1000 nanometres

Let's try this.

Take a piece/segment of onion and carefully separate the thin skin from its concave surface with the help of forceps. Place the membrane on a glass slide and put a drop of water on it. (Take care that the membrane does not get folded while placing on the slide). Put a drop of a dilute solution of iodine or eosin over it and observe under the 10X objective of the compound microscope. Don't forget to put a cover-slip over the onion skin on the slide before placing it under the microscope.

11.3 Onion cells seen under a compound microscope

In the same way, observe the cells from various parts of plants like leaves, bark, root tips, etc. Do you remember that last year you had observed the amoeba and paramoecium that are found in water?

Can you tell ?

Are the cells that you observed, all alike? What is their structure? What are their shapes?

Books, my friends !

Collect interesting information about cells, from the reference books in the school library. For example, the largest cell, smallest cell, etc.

understand.

भाषा की ओर

निम्नलिखित शब्दों के युग्म शब्द बताओ और वाक्यों में उचित शब्दयुग्म लिखो :

गाँव - ..... , ... - उधर, घूमना - ..... , धन - ..... ,
..... - पहचान, कूड़ा - ..... , ... - फूल, घर - ..... ।

नए शब्द समझो ।

माझा ऑनलाईन अभ्यास - सराव चाचणी

इयत्ता सातवी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

11. बाली बेट

[Click Here](#)

12. सलाम नमस्ते

[Click Here](#)

13. अनामवीरा

[Click Here](#)

14. कवितेची ओळख

[Click Here](#)

इयत्ता सातवी - इतिहास

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

7. स्वराज्याचा कारभार

[Click Here](#)

8. आदर्श राज्यकर्ता

[Click Here](#)

9. मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम

[Click Here](#)

इतर टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.

